

САНА ОЛОХ

ХАҢАТ
1931 СЫЛ АЛТЫННЫ
15 ХҮНҮТЭН ТАХСАР

Чурапчы
улуулун ханыата

№ 2-3
(8751-8752)
ЧЭПНИЭР
2002 сый
Тохсунньу
10 күнэ

• "Мин республикам – XXI-с үйэбэ"

ЭНИЛ БАЧЧАЛАРГА БЭРТЭЭХЭЙ САНА КУЛУУПТАННАРБЫТ!

2000 сылга үтүө дыалалар республикатаабы хамсааһынарыгар кыттар сылдьах Болугур нэһилиэгин кырдыабаастар пенсионер В.Д.Васильев көбүлээһининэн, ити сыл алтынныгыттан 100 миэстэлээх кулууп дьик акылаатын түһэрттээ. 2001 сыл алтынныгыттар диэри үлэни ыһыктыахха, сана тутуу көндөйүнэнэригэр диэри тизэрттээ.

Үлэ бастаан утла сабаланытыгар 20-чэ пенсионер, 2-3 эдэр дьон тутуу акылаатын түһэрэ үлэлиэххэ сылдьаллар. Кинилэртэн сорохторун ааттаахха, кырдыабаастартан В.Д.Васильев, С.С.Сысолякин, Н.Н. Игнатьев, кинилэртэн И.А. Докторов, Романов диэн эдэр дьон бааллар. Дьинэр, тутуучулар тохтоло суох үлэлээбиттэрэ уонна кэмизгэр пилораманан хааччыллан, көмө оҥоруллан испитэ буоллар, дьик көндөйүн чулаатыах эбиттэр. Манна биһи буорун үлэтэ көтүтүүгэ саалбыга эмиз улаханньык саргыстыыр туруктамыт.

Ханнык бабарар тутуу бырайыактан туорааһына көнүлүмүтэ биллэр. Бу норуот тутуута да буоллун, бырайыак, үлэ хаачыстыбата хайаан да тутуһуллара ирдэнэр. Буор үлэтигэр акылаатын үөһэ маһыгар, муостатын баалкытыгар диэри, сорох миэстэлэргэ 20 см, сорогор 1 – 1,5 метр хатыннаах буор кутулуохтаах. Ол эбэтэр бу түгүһү акылааты түһэрээт да буо-

рун кутан барыллыахтаабы кыаллыбатах. Маныаха тутуучулар туруорсуулар баар эбит эрэри, олохтоох дыаһалта бириэмэтигэр техниканан хааччылаахтаах. Оттон тутуучулар саас буор үлэтин кэтэспэккэ, үлэни ыта турбуттарын түмүгэр, бырайыак биһи сүрүн ирдэбилэ тутуһуллубат кутталламыт. Нэһилиэккэ тутуу прораба баар. Бу специалист, хамнас көрүлүбэт буолан, билигин пилорамба рабочайынан үлэлиир.

Биригэдьири В.Д.Васильев объекка үлэлиир сорох кырдыабаастар, урукку рабочайдар. Биһиэхэ ким да кэлэн тутуубутун ыйта-ласпат, сүбэлээбэт, сирбэт-талбат. Үлэлиирин-үлэлээбэтин көтүлүн. Дьик, ырынактара диэн манньик эбит буоллаа, – диэн сонньуу-алларын ахтан аһарар. Кырдык, манньик норуот тутууларын ким иилээн-сабалаан ытыахтаабыт? Атын сирдэри ылан көрүөбүт. Чакырга нэһилиэк урукку баһылыга, билигин улуустаабы капиталнай тутуу управлениетын начальнига А.М.Кириллин, Төлөйгө сыттаах баһылык И.Н.Аммосов курдуктар, эмиз атын улуустарга нэһилиэккэ баһылыктара бу үтүө дыалалары сүрүннүүллэр, иилээн-сабалаан мыталлара биллэр-көстөр эбэтэр. Биһиги нэһилиэккэ баһылык М.Г.Кожуров, төһө да сылга икки төгүл үлүн болдьохтоох үөрэххэ барар буолтун

иннигэр уонна уолпускатыгар да сылдыбытын иһин, кини өйүттэн-санаатыттан бу тутуу арахсыа суохтаах этэ. Буолан баран, урукку курдук нэһилиэккэ аны үс киһи, куба, сордон уонна рах курдук, сөспөт, барытын биһи киһи-баһылык соһор. Дьик, бу кырдык үчүгэй. Биһи сорого күүс баһылык тула түмүллэр.

Тутуучулар: "Истиэнэ маһыгар аналлаах мас сана кэрдиллэрэ буоллар, былырыннылар олус сиһингэстэр", – диэн туруорсалара оруннаах. Манньик бэйэлээх тутууга маһын анал-минээн кэрдэр ордук. Урут эргэ кулууп маһын кэрдингэ биригэдьирирдээбит Д.Г.Аверинский ирдэбилэ улахан этэ. Кулууп өһүөтүн кэрдин олус сыралаахтык барбытын өйдүүбүн. Быһыллар мас төбөтө 30 см диаметрдээх, улуна 12 метр, быһатын эттэххэ, төрдө 1 метртэн ордук диаметрдээх көмө тиити булан, оччолорго сүтүөн чааккай-ан күнү быһа дайбаан охторон түһэрэн баран, аны чэпчэтэн суоруллара. Оннук тииттэр көстүбэккэлэр, биһи киһи атынан сылдьан уонча күн көрдөөн булан билиэ охсоро уонна ыйан биэрэрэ. Манна дьаһан эттэххэ, 1991 сыллаахха эргэ кулуупка 15 x 9 метрдээх, 135 кв. метр кэннээх улахан саала көндөйө тутулан баран, агардас өһүөтүттэн иннэн "урускалланмыта". Ол саала баара буоллар, кулуубу солбуйуохтаабы. Ити-

ни эмиз тобо абынна диэтэххэ, нэһилиэккэ тутуу прораба наадатын этээр.

Син, кыра да буоллар, нэһилиэккэ сыл ахсын тутуу ыһыттар. Ханнык бабарар тутууну ол-бу араас ирдэнэр матырыйаалынан хааччыларга, үлэтин хонтуруоллуурга, прораб штатын баар оҥоруохха эбэтэр, ол кыаллыбат буоллабына, улууска тутууну ыһтар тэрилтэлэртэн быһан-отон үп-харчы көрдөрөн үлэлэтэххэ баара. Агардас дуогабарынан эрэ мунурданар кэрэгэй эбит. Бу кэспир объекым курдук судургутук тутуу охсон, бырайыакка да аахай-бакка, кэскилэ суох, биһи 10-ча эрэ сыл барар тутуулары ыччаттарбытыгар бэлэ уунар саха киһитин ылыктаах сиэрэ-майгыта буолбатах. Тутуучулар да миэстэтигэр үрдүттэн сылдьан үлэлиир прораб наадатын билинэллэр.

Нэһилиэккэ тутуу сылта-та элбээн истэбин ахсын сүһүөхтэрин үрдүгэр сылдьар эдэр, туруу дьон тутууттан да тобо туора туруохтарай, үлэлээх-хамнастаах буолуо этилэр. Үтүө дыалалар хамсааһынарын тутууларыгар ханна да үксэ кэркэтэ эдэр дьон ылсан үлэлээһиннэрэ ону итэбэтэр. Дьон-норуот туруннаабына баарабай бэйэлээх тутуу биһи сылынан, сылы кыайбат кэм иһинэн дьэндэйэн тахсарын илэ көрдүбүт.

Биһиэхэ, болугурдарга, эмиз эһил баччаларга сана кулууп уота-күөһэ тырымны сандааран, ырыата-тойуга дьэндэйэн ыйыргыа-оргуяа турдар ханнык диэн бу ыстатыйабын түмүктүүбүн.

А.ЕФИМОВ.

Улуус Мунньабын президиума

8 №-дээх Быһаарыы

Чурапчы сэл. Тохсунньу ый 9 күнэ, 2002 с.
**САХА РЕСПУБЛИКАТЫН ПРЕЗИДЕНИН
БЫЫБАРЫГАР УЧААСТАКТАРДААБЫ
БЫЫБАРДЫР КОМИССИЯЛАР САСТААПТАРЫГАР
ЭБИЛЭРИ КИЛЛЭРИИ УОННА БИГЭРГЭТИИ
ТУҢУНАН**

"Саха Республикатын Президенин быыбарын туһунан" Саха Республикатын Сокуонугар уонна нэһилиэккэ дьаһалталарын баһылыктарын сайабылыанналарыгар олохуран, учаастактардаабы быыбардыр комиссиялар састааптарыгар манньик эһилэри киллэрэргэ уонна би-гэрэтиргэ:

**1. 663 №-дээх Кындаллаабы
быыбардыр учаастакка**

Седалищева Варвара Дмитриевнаны – чилиэнинэн, уча-астактаабы балыһа фельдшерин.

Кривошапкин Яков Николаевичи – чилиэнинэн, дьик-уот, коммунальной хаһаайыстыба көчөгөрүн.

**2. 667 №-дээх Хахыйахтаабы
быыбардыр учаастакка**

Сивцев Николай Васильевичи – чилиэнинэн, дьик-уот, коммунальной хаһаайыстыба көчөгөрүн.

Савина Тамара Агафьевнаны – чилиэнинэн, уһууан иитээччитик.

**3. 673 №-дээх Үрэх Күөрэтээби
быыбардыр учаастакка**

Капитонов Григорий Егоровичи – чилиэнинэн, оскуола-сад тех-үлэһитин.

Бараксанова Анна Лукиничананы – чилиэнинэн, кырдыабаастар интернат дьикэлэрчч медсестратын.

**4. 675 №-дээх Улахан Күөлүтээби
быыбардыр учаастакка**

Платонова Анна Семеновнаны – чилиэнинэн, интернат-оскуола иитээччин.

Большаков Владимир Ивановичи – чилиэнинэн, интер-нат-оскуола тех-үлэһитин.

**5. 676 №-дээх Түөйүтээби
быыбардыр учаастакка**

Оконешникова Александра Васильевнаны – чилиэни-нэн, баһынай хаһаайыстыбатын чилиэнин.

Куличкина Федора Николаевнаны – чилиэнинэн, уча-стак кассирин.

6. Бэрэтээби быыбардыр учаастакка

Сивцева Жанна Владимировнаны – чилиэнинэн, быстах үлэтэ суубу.

Ноговицына Ульяна Вячеславовнаны – чилиэнинэн, маһаһын продавецтин.

**7. 679 №-дээх Уорбатаабы
быыбардыр учаастакка**

Диодорова Раиса Ивановнаны – чилиэнинэн, кулууп тех-үлэһитин.

Прокопьева Клавдия Ефимовнаны – чилиэнинэн, уһууан иитээччитик.

Улуус Мунньабын председателэ
В. НОВГОРДОВ.

Күн киһитэ көмүскэс, айы киһитэ аһыныгас

КИМ ТУОХ КЫАХТААБЫНАН КӨМӨТӨ ОҢОРУОБУН!

Баһаар, оһол кэркэтэ, киһи күүлэтэх өтүттэн таһар, ороскуота олус улахан буолар. Итинник түбэлтэ, хомойуох иһин, улуустаабы гимназия уонна колледж научнай библиотекатын сабыс - сана дьиктигэр тахсан хаалла. Ону бары улуулунан хайдах эмэ көмөлөөн, государствоттан үп-харчы көрдөспөккө оҥорууохха төһө-хачча буолуо эбитэ буолла.

Гимназия, колледж коллективтара "бу ыарахан сэммитигэр көмөлөһүн" диэн хаһыакка ыгырыы таһаардылар. Мин итин сүрэхпэр, санаабар чугастык ылыным. Ама, ким дууһата долгуйбат буолуой, ама, ким истибэтэх-билбэтэх курдук тутта сылдыай? Бу киһи туттар оскуолаларбыт эбэтэр, бу оҕолорбут үөрэнэр-сырдыхка кэрэгэ уһуулар биһиктэрэ эбэтэр. Онон бары ким туох кыахтаабынан

көмөлөһүөбүн. Мин тус байэм туту көмөлөһүөхтүн тургутан көрдөхпүнэ, манньик.

Улахан материальнай көмөнү оҥорор кыах суох, ол оннугар үлэни, илибинэн үлэлээн көмөлөһөргө быһаарыным. 5 күн хамнаһа суох босхо бу умайбыт дьикти чөлүгэр түһэриигэ, кини истиэнэтин таһаарыыга, бабар, кырысатын да оҥорууга үлэлиэм. Улууска сүгэни, эрбиини тутар кыахтаах эдэрчи бастайааннай үлэтэ суох эдэрчи пенсионер элбэх. Барыллаан көрдөхпө, кырата 100 киһи, мин курдук босхо үлэлээн көмөлөһөргө сөбүлэһиэхтэрэ дии саныбын. Маныаха нэһилиэккэртэн гимназияга үөрэнэр оҕолорх дьон эмиз киһи көмөлөһөргө бэлэм буолуохтара диэн эрэниэххэ сөл. Уонна манньик дьону барыгытын ыгырабын. Бу хамсааһыны туһааннаах общественнай тэрилтэлэр, үөрэх

управлениета иилээн-сабалаан тэрийэн үлэлэтэллэрэ буоллар. Бу күннэргэ үгүс дьон уонна тэрилтэлэр библиотека дьиктин чөлүгэр түһэриигэ үтүө санааларын этэн, көмө оҥорон эрэллэр. Онон, государствоттан биһи солкуобайы ылбакка, оҥорор кыах үөскүөх курдук. Холобура, биһигини – ити 100 киһини 10-нуу киһилээх биригээдэ оҥорон биэстиин күн үлэлэттэллэр, уон төгүл солбуһан бэлэм киһибиһи маска, каптаһынгга көндөйүн күһүн үөрэх дьылын аһылыгыта бүтэрэһиптэ этэ.

Чэ, үлэлиэбин, көмөлөһүөбүн. Норуот күүһэ-көмүөл күүһэ.

Гаврил Фомич ЕГОРОВ.
Чурапчы сэл.

ТОХСУНЬУ 13 КҮНЭ — СР ПРЕЗИДЕНИН БЫЫБАРЫН ИККИС ТҮҮҮМЭБЭ

СР ПРЕЗИДЕНИН ДУОҢУНААҢЫГАР КАНДИДАТ Ф. С. ТУМУСОВ ЫҢЫРЫЫТА

Күндү биір дойдугаахтарым!
Бар дьонум!

Эһигини барыгытын үүмүт саҥа сылын итинтик-истинник эбэрдэлибин!

Минэх эрэнэн, итэҕэйэн ахсынньы 23 күнүгэр куоластарын биэрбит быыбардааччыларбар, ис сүрэхтэриттэн өйөөн көмөлөспүт, үтүө тускулаахтык үлэлээбит дьонно барыларыгар барба махталбын тиздэбин. Дьылбабытын быһаарар быыбар иккис түһүмэбэр эһиги көххүт өссө күүһүрүргүгэр, кэксээт ханырыгар бигэ эрэлбин билдэрдим.

Саҥа үйэ сааламмыт кэрдис кэмгэр биһиги төрөөбүт Сахабыт сиригэр хаһаангытааһар да күүскэ сомоболоһорбут, биір субэни тутуһарбыт эрэйиллэр. Уруккубутун умнубат, инникибитин иилир буоллаахпытна дьонунук олоруохпут. Илиннэр-арбаалар, хотулар-субуруулар дэһиспэккэ, бука бары түмсүммит или-эйэни бөөбөгүтүөхтээхпит, олохпут уйгуутун үрдэтэргэ, Сахабыт сиригэр сайдыы саҥа кирбигитигэр таһаарарга күүспүтүн түмүөхтээхпит.

Мин Саха Республикага чугастаабы кэмнэ Российской Федерация байылыат олохтоох, силгилли сайдар мунуунан буоларыгар бүк эрэнэбин. Ол эрэллээх мэкээтинэн биһиги элбэх омуктаах норуоппут айар-тутар дьоруура, мөлтөөбөт модун кыаба, сырдык кэскилгэ уураабат дьулуура буолар.

Ытыктабыллаах бар дьонум! Халбаннаабакка, бигэтик быһаарынар күмүт үүнэ! Онон, барыгытын түмсүргүтүгэр, биір ныгыл буоларгытыгар ынырабын.

Биіргэ буоллаахпытна сартыбытын салайаахпыт, санаабылгытын ситиһээхпит!

2002 сыл Эһизэ барыгытыгар үтүс үөрүүнү, дьолу-соргуну, дьонуннаах ситиһиһлэри ажаллы!

Уруй-тускул буоллун!

Дирин ытыктабылы кытта Федот ТУМУСОВ.

Республикабыт тунгуй дьахтар ордолонор эрэрини эрдэттэн талыланан сор-мун бөүөнү көрдө, быһаана дьэ чугаһаата. Ким Президент буолуохтаабын болпуроһа судургу курдук эрэри, эппиэтэ олус уустугурда, ол биһигиттэн, быыбардааччылартан, тутулуктаах буолла.

Бастагы Президемиит М.Е. Николаев үтүс өттүгэр үтүө түмүктэрдээх үтүмэн үлэни ытан, Сахабыт сиригэр аан дойду билиитигэр-көрүүтүгэр таһаарда. Онон киниэхэ махтал тылларын этиэх тустаахпыт. М.Е.Николаевка урут көмөлөһөөччүгүн уонна хамаанда-тыгар уларыбакка үлэлэспит киһитэ, биллиилээх публицист Иван Игнатьевич Николаев хаһыаттарга суруйбутуттан көрдөххө, М.Е.Николаев Президемиит иккинчии быыбарданын саҥана урут Ф.С.Тумусову бэйэтигэр тартан үлэлэспит уонна кинини сөлбүгэр кыахтаах киһинэн аахпыт эбит. Оттон бу быыбарга "Штырову өйөөгү" диригэр Кремль күһэйбитэ дьин И.Николаев биіргэтэр.

Билигин балаһаанна уларыда. М.Е.Николаевы дьин дууһаларынан өйөөбүт үтүс дьон, ол иһигэр айар интеллигенция уонна ученай эргимтэ өттө, Ф.С.Тумусову өйүүргэ сорунуулаахтык туруна. Биһиги эмиз Федот ТУМУСОВ кандидатуратын халбаннаабакка өйүүбүт. Тоҕо?

В.Штыров, туох да саарбаҥа суох, бөдөн политическай уонна хаһаайыстыбанын дөтөл, кини биһиги республикабытыгар үтүс үтүөлээх киһи, ордук алмаас промышленноһун сайыннары уонна алмааһынан эргини эйгэтигэр салайааччы быһытынан опытырда, аан дойдуга билиннэ, кыабырда. Онон кини ити мизэстэтигэр халара буоллар биһиэхэ улахан туһаны инникитин да оноро туруо этэ. Ону баара "үөһэттэн" кинини "алмаас күлүмүттэн" тэйтэргэ сорунуулар. Бу быыбарбытыгар өрө тутпугу демократиябытын үрдүгэр үктээн туран бас-көс

Иккиттэн биіри. КИМИ?

дьоннорбутун Москваҥа ыныран ыла-ыла күүстэринэн бэйэлэрин бабаларын сонноотулар. В.Штырову СР Президентэ онорон баран алмааһыттан аралдытарга, кини онуугар Петербург киһитин олордорго сорунуулар, сорох кандидаттары күрөстэһии суолуттан туораттылар. Арай кини былаас ыгытыгар Ф.Тумусов уонна Р.Шипков эрэ бэриммэтилер. Эмиз күһэйэн, бары сизэри-майгыны, сууту-сокуону кэстэрэн туран, Штыров иһин агитацияҥа модун кыахтаах административнай күүстэри бырахтылар, бэл Президент Николаев бэйэтинэн батыһа сылдьан өйөөтө. Ол эрэри бастагы турун В.Штыров Президентинэн талыларын ситиспэтилер, модун административнай массына буксууа турар: быыбардааччы улахан өттө туох буолуохтаабын өйдүүр, иннин ырыгалыыр эбит.

Биір эндирдээх болпуроһунан кандидаттарбыт тус-туспа омуктара буолар. Уһуну-киэни өйдүү сатаабат сорох уолбамчы дьоннор итинтэн сизэртэн омугунан атааннаһыны күөртүү сатыахтарын сөп. Оннук түбэлтэни тутатына саба охсон иһизэххэ наада, күөдүүдэбинэ алдыархайга тиздизэ.

Атын өттүттэн ыллааха, кыахтаах саҥа тоҕо Президент буолуо суохтааһыт? Нэһилиэнньэтин сорох арагатын кытта анал тылбаасчытаах сылдьан кэпсэтэр киһи ордук дуу? Татаардар, башкирдар бары бэйэлэрин эрэ дьоннорун Президентинэн олордоллор уонна онтон таннары түспүттэрэ иһилибэт, хата, өрө биэрэн, ордук сайдан иһэллэр. Бастаан автономияны ылар кэммитигэр мөлтөх сайдылаах, кыһыл оҕо курдук харахпытын саҥа аһан эрэр дойду этибит, бэл ол саҥа биһигини Аммосов, Ойуунускай, Бараахан курдук улуу

сахалар салайбытара, оттон билигин сайдыы бөбөтүн сайынныбыт дьин баран бас-көс буолар биір киһини туруорар кыахпыт суох дуу? Билигин төлө тутунубут да, олохтоох омугу ити кириэһилээх уонна хаһан да көрүөхтү суоҕа: история эргилибэт иннин дьэки күһэр хардыта итинтэн атын суолунан барбат. Баар кырдыгы сирэйинэн бу малтачы этиигэ күнүстэри тымтыктанан "ону-маны" көрдүү сатыыр сүөргү буолуо этэ, ханнык бабарар норуот бэйэ бодотун билинэр, күөн туттунар, нууччалыы эттэххэ, достоинстволаах буолуохтаах. Онон "Иккиттэн биіри. Кими?" дьин болпурооска хоруйдуурбут аҕыйах хонук хаалла. Хатылыбыт: үчүгэйдик ыарангтанан, иннин-кэннин, иһин-таһын ырытан баран билингги саҥа норуотун биір чулуу уолугар Ф.С.Тумусовка куоластыргытыгар ынырабыт. Ол гынан баран, биіри бигэтик өйдүүэххэ наада, бюллетени аабыыга эгин быыбар чизинэй уонна бүтэһиктээх буолуохтаах, онон, хайалара да талыллыбытын иһин, быыбардааччы үтүс өттүн куолаһын ылан кыайылаах тахсыбыт Президент уруйдаан-айхаллаан, үөрэн-көтөн туран бука барыбыт биір киһи курдук өйөөн, киниэхэ ситиһиһлээхтик үлэлииригэр кыах биэриэх уонна тирэх буолуох тустаахпыт, очкоҕо эрэ Саха Республикага баарабай хардыларынан иһитин дьэки бары туруоҕа.

Суруйааччылар:
Моисей ЕФИМОВ,
Семен РУФОВ,
Василий СИВЦЕВ,
Николай БОСИКОВ,
Степан ДАДАСКИНОВ,
Степан ТИМОФЕЕВ,
Николай ТОБУРОКОВ,
Иннокентий АРТАМОНОВ,
Борис ПОПОВ.

ТУМУС КИҢИБИТИН ТУМУУҢАБЫ ТАЛЫАҢЫН!

Саха Республикатын Президентин быыбарын иккис түһүмэҥ саалаанна. Мин, тыа сиригэр биір боростуой ыалын аҕа буолан туран, бэйэм санаабын биір дойдугаахтарбын кытта үлэстээхпин баардым.

Тохсунньу 3 күнүгэр Президентин кандидат В.А.Штырову өйүүр бөлөх вице-президент Акимов салайааччылаах Одьулуун бөһүөлүгэр кэлэн барда. Бөлөххө бааллар: Президемиит М.Е.Николаев юриһа М.М.Яковлев, "Туймаада-нефть" компания генеральнай директора И.К.Макаров, И.М.Андросов. Бу бөлөх агитациятын истэн баран, мин маньык санааларга кэллим. Вице-президент Акимов тыа сириттэн үлэстэн-тамсаан тахсыбыт киһи буолар. Санарар саҥата ылыннарылаах, боростуой тыа киһитин абылдах курдук. Ол гынан баран, мин биір болпурооска — Ф.С.Тумусов программатыгар бюджет үбэ ыалларын тырыллыахтаах дьинигэр чопчу эппиэтэ биэрбэтэриттэн астымматын. Кини: "Үл хайдах да ыалларын сатаан тырыллыбат, бу бюджет кодексым кэһэр", — дьитэ. Очотутар Россия Президентэ В.В.Путин РТР каналыгар телемост нөҕүө дойду регионалыгар дьин-уот, коммуналыа саҥаайыстыба үбүн ыалларын саҥаайыстыба үбүн ыалларын үнэтээхпит дьин ааспыт нэдиэ-1993 этинтэ эмиз бюджет кодек-

сыл кэһин буолар буоллаа дуу?

Аны туран, юрист М.М.Яковлев букатын аһаастык: "Эһиги букатын кыайтардыгыт, Шипков, Филиппов В.А.Штыров туһатыгар сөбүлэһиһи биэрдиһэр. Ф.С.Тумусов биір тонна көмүтү уорбут, сууттаннары сылдьар", — дьин оруо-майы ортотунан тыласта. "Журналист Иван Николаев Президент аппаратыттан уһуллубута быдан буолла, кини көнүл суруйааччы, тугу бабарар сымыйаһан сеп", — дьитэ. Ону таһынан "националистар эбикит, ким да буоллун, саҥа эрэ буоллун дьин быыбардаабыккыт" дьин бөлөх бэрэстэбиһиттэлэрэ буруйдаатылар. Дьэ, бу кэнниттэн мин биір бэйэм В.А.Штыров туһатыгар куолаһын угарбын салынным. Тоҕотун быһааран биэриим.

Бастагытынан, бу саалаа син балай да киһи мустубут этэ. Кинилэр бука бары Ф.С.Тумусов туһатыгар куоластарын укпатахтара чуолкай, ону мин, биір дойдугаах киһи быһытынан, чуолкай билэбин. Онон саба быраһан "националистар" диір сыһа буолуо. В.А.Штыровы агитациялыр бөлөх дьонно Президент буола илигиттэн сахаларын норуотун "националистар" дьин буруйдаа сатыыр буоллаахтарына, эгэ талылан хааллабына хайдах буолаллар?

Иккинчии, Ф.С.Тумусов "Ал-

РОСА" компанияны сабыылаах акционернай буолбакка, народнай компания онором дьитэ. Ол аата, үрдүкү элита эрэ буолбакка, хас биірди республика олохтооһо бу компания барыһытан тиксэр кыахтаныаҕа. Дьэ, итинник дьолунаах суолталаах дьаһаллары ылынар былааннааһын иһин, Тумусову үрдүкү тэрилтэ бүтүгүн абааһы көрөр, "уолсай хочооллара" суох буолаары саба түһэн туоратарга сорунулар.

Үсүһүнэн, тыа дьонун уруккулу билигин балаһааннааһы, политиканы ырыппат, үрүгү-хараны быһаарбат, олох үөрэбэ суох, хотон иһинэн сылдьар дьон курдук саныыллара сирэйдэриттэн өтө көстөр. Ити кинилэр сэнни былаастаан санаралларыттан, мөһөтүн да туран тыллары ылынара сатыылыларыттан биллэр. Ф.С.Тумусов туһатыгар нэһилик олохтоохторо үтүс куоластарын туох иһин биэрбиттэрин салалта эргимтэтигэр сылдьар дьон буолан баран ырыппатахтара сатаан киһини өйдөппөт.

Төрдүһүнэн, мин санаабар, Шипков, Филиппов тоҕо Президентэ кандидат буолбуттара өйдөнө. Бу эрдэттэн саҥаас быһытынан оноруллубут сценарий эбит. Ф.С.Тумусов куолаһын хайтаарылар сордоммуттар. Ол да иһин Штыров туһатыгар кини-

лэргэ эрэммит дьоннорун таннаран, бэйэлэригэр "чиновниктыр" мизэстэ булунаары, ол дьоннорун ынырдылар да, бука, бары куоластарын укпатахтара буолуо дьин сабадалыбын.

Быыбар туох да сизэ суох административнай ыгы-түүрүү күүһүнэн баран ээр. Сүүһүнэн чиновниктар, ол иһигэр Правительство чилиэннэр, министрдар, агитацияҥа быһаччы кытталар, быыбар хаамытыгар дьайарга дьулуһаллар.

Улуустар уонна куораттар, нэһиликтэр уонна бөһүөлктэр баһылыктарыгар, тэрилтэлэр салайааччыларыгар, үлэһиттэргэ урут хаһан да буолбатах күүстээх административнай ыгыһын оноруллар. Кинилэргэ сааныы, суоһурунаны күнэтэ күүһүрэр, былаас кандидатыгар кыайыны булгуччу хамчыалларыгар, кини туһатыгар төһө кыалларын "элбэх куолаһы хомуйалларыгар" быһаччы соруудахтар бэриллэлэр.

Күндү биір дойдугаахтарым, дьин кэргэн аҕалара, ийэлэрэ, биһиги элбэх националыһаах Сахабыт сиригэр боростуой ыаллара, туохтан да толлубат дьиниэхэ Ийэ дойдутугар патриот, дьинчакчы өй-санаа өттүнэн сипит, саҥа тутул, ыал чэчири сайдарын иһин туох баар күүһү-күдэһин, санаатын-оноотун уурбут саҥа нургуон уолугар Ф.С.ТУМУСОВКА бука бары куолаһытын биэрэргитигэр ынырабын.

Е.АРТЕМЬЕВ.

БАСТАКЫ ТҮҮҮМЭХ ТҮМҮКТЭРЭ

Федот Семенович Тумусов, 17 бырыһааны ылан 15 улууска кыайда. Бу үчүгэй ситиһии. Биһиги омук быһытынан түмсүргэ үөрэмиппин туоһулуур, кыайар кыахтаахпытна дакаастыыр.

ИККИС ТҮҮҮМЭХХЭ Ф.С.ТУМУСОВ РЕЗЕРВЭТЭ:

1. Куолаас бастагы турга 7 кандидатка үлэһитлэн хаалла.

2. Республика быыбардааччылары 31,78 %-на быыбарга тахсыбата. Оттон барыларын утары куолаастабыт 7,7 %-на тэннэстэ. Бу икки позиция ытыллар быыбар чизинэйэ суоһун уонна бастагы Президент М.Е.Николаевы үтүс болдооххо туруорунарын болпуттарын сөбүлээбэтхтэр киірээллэр.

3. Дьинэ суох бюллетень 2,4 %.

Бу барыта түмүлэн 41,88 % буолар. Ол аата республика быыбардааччытын агарын курдуга иккис түһүмэххэ киниэхэ куоластыра улахан быһаарылаах оруолланыа.

Онон тохсунньу 13 күнүгэр бука бары сомоболоһон быыбарга тахсыаһын, инники дьылбабытын бэйэбит быһаарыныаһын!

Ф.С.Тумусовы таллаахпытна сыыстарыахпыт суоҕа.

Көбүлүүр бөлөх.

Матырыйаллар СР Президентин кандидат Ф.С.Тумусов быыбардыр фондатыттан төлөнүлэр.

КҮННЭТЭ

САНАТТАН-САНА СОРУКТАРЫ ТУРУОРОУНАР

Профессор М.Д. Гермогенова республика дааһо-сэргэтэ үчүгэйдик биллэлэр, Кини биэс уон сыллаабыта ЧПУ-ну бүтэрэн баран, ыраах хоту Аллайыахаба начальнай оскуола учууталынан уонна пионер баһаатайынан бэрт айымнылаахтык үлэлээбитэ. Онтон Ленинград куоракка Герцен аатынан педагогическай институтка үөрэнэн үрдүк квалификациялаах специалист буолан дойдутугар эргиллибитэ. Чуралчынан, Бүлүүнүн үлэлээн институтка ылбыт билиитин практикага бэрэбиэркэлээн, тыа оҥотугар наукага этиллэр хайыскалар кайдак өйдөнүллүүн мэлдьс кэтээн көрө, чинчийэ сылдьыбыта. Ити киниэхэ үөрэммит институтун аспирана буоларыгар тирэх буолбута. Научнай үлэтин институтка үөрэммит пре-

подаватель, олус ирдэбиллээх, дириҥ билиилээх профессор Игорь Петрович Иванов салайбыта.

Матрена Денисовна аспирантура кэминиттэн Дьоккуускайдаагы педучилищегэ, онтон национальнай оскуола научнай-чинчийэр институтун старшай научнай сотрудингынан үлэли сылдьан СГУ-га педагогика уонна психология кафедратын доцентынан ыылыллыбыта. Манна кини общественной үлэбэ төбөтүн оройунан түспүтэ. Педагог быһыытынан историко-филологическай факультетка сыһарыллыбыта. Туох да үлэттэн чаҕыйбат эдэр доцены факультет коммунистара бэйэлэрин партиянай тэрилтэлэрингэр секретарынан талан хас да сыл үлэлэппиттэрэ. Кырдыга баара, бу ким да ылына охсубат общественной со-

рудаба этэ. Бу курдук араас өрүттээх партиянай соруудагы сүүрбэччэ сыл толорбута. Урукку өттүгэр общественной соруудагы толорууну доонор коллектив үрдүк итэҕэллэн курдук көрөллөрө, өйдүүлэрэ, оннук да сыаналанара.

Ордук элбэх бириэмэттэн Матрена Денисовна студенттары кытары бодууһаһыыга ыытар. Педагог буолуохтарын баалаах студенттар кини ыытар араас өрүттээх түмсүүлэригэр кытталара, араас литератураны ааһалара, ырыталлара, практика кэмигэр тугу билбиттэрин-көрбүттэрин анализтыылара, санаа атас-таһаллара. Ону атыттар биллэлэрин курдук хаһыаттарга суруйаллара. Холобур "Якутский университет" хаһыат иһинэн аналлаах

"Коммунар" дьин студенттар хаһыаттарын таһаара сылдьыбыттара. Матрена Денисовна учууталлар билилэрин үрдэтэр институтка учууталларга күүс-көмө буолар үгүс лекцияны ааһар, "Знание" общества биер активнай лектора, нэһилиэнньэ педагогическай билиини тарбатыыга педагог-ученайдартан биер бастыһына. Кини лекцията күнүсүбү олобу кытары ыкса сибээстээх, биердирдээн аял ис туруктарын сийилин билэрэ, оскуола өбөтүн психологиятын дириҥник өйдүүр-ол барыта кини кэпсээнин сэргэхситэр уонна истээнчилэр ис дууһаларын таарыйар буолан ылыналлар. Бэйэтэ научнай үлээн утумнаахтык дьарыктанарын таһынан эдэр дьон наукага сысталаарыгар күүс-көмө буолар,

суруйбут үлэлэрин редакциялыыр, рецензия суруйар.

Чуралчы улууһун ыраактыгыгар үөскээн, Матрена Денисовна дьон олобун-дьаһабын, оҥолорун хайдах иитэллэрин олус үчүгэйдик билэр. Тыа оҥото үлэбэ сыстабас буолар, булка-алка сыйымаа эмиз атын, ити барыта кини улаатан үлэһит буоларыгар суолталанар. Аҕата дойдутугар биер биллэр булмут этэ. Эгэргэ дылы, эһэни, тайабы бэрт элбэхтик бултаан дьонун-сэргэтэни аһаллыта. Айылланы кытары алтыһан сылдьыбыт буолан Денис оҥоньор 92 сааһыгар диэри оҥорбута, оттон ийэтэ Матрена Абрамовна 87 сааһыгар олохтон туораабыта.

Матрена Денисовна кэргэнэ Афанасий Егорович Алексеев СГУ математика

тикага старшай преподавателез этэ. Икки кыыстаммытара, кыргыттар билигин үрдүк үөрэхтээх специалисттар, экономист уонна врач идэтин баһылаатылар, үс оҕоньор эбэлэригэр бэлэхтэһилэр.

Профессор М.Д. Гермогенова олобун, айар үлэтин, научнай чинчийилэрин бүүс-бүтүннүү эдэр көлүөнэни иитиҥэ анаабыт ученай. Кини инникитин даҕаны ычаты иитиҥэ туох баар күүһүн-күдэҕин, баай опытын, дириҥ билиитин ууран үлэһиттэр сорууттанар. Сааһырбыт кини быһыытынан оргууй аҕай сылдьар, сылаастык-сымнаастык оҥорор туһунан санаан да ааспат, күннэтэ санааттан-сана сорууттары туруорунар. Иинигэр үгүс былааннар мэлдьс күүтэлэр, студенттар уонна аспиранттар кафедрага кэлэрин кэтэһэллэр.

Иван БОРИСОВ, журналист.

Тохсунньу 4 күнүгэр суруйааччы Иннокентий ЛЕВИН төрөөбүтэ 60 сылын туолла

ТИҔЭХ КҮННЭРИТТЭН...

Иннокентий ЛЕВИН. Кини барахсан-олох оҥорон, ыллаан-туойан, намтан-үрдээн аастага тугун баҕас дөбөнөй? Адыас сотурутаабыта этэ дии Иннокентий Наумович Левин биэс уон сааһын туолбутун Алабарга уруйдаабылпыт-айкаллаабылпыт.

Ол үөрүүлээх-көтүүлээх түгүннэ, П.А. Ойуунускай аатынан Саха государственнай драматическай театры эртистара бэйэлэрин автоустарынан Чыалпараба асаран кэлбиттэрэ. Иннокентий Левин дьоро кизһэтин иуһабын Мария Герасимова салайан ыыппыта. Ону суруйааччы кини айбыт монолוגтарыттан олохтоохтор өрө көтөҕүллүүлээхтик таһан, сценкаларыттан оонньоон көрдөрбүттэрэ. Ол барыта кини айар үлэтигэр, оҥор-дьаһагар сыһаннааба.

Поэт, публицист уонна уус-уран айымнылары ырытааччы быһыытынан Иннокентий Наумович суруйааччыларга биһирэтэрэ. Кини хоһооннорун ааһарын үгүспүт олус дини оҥорбута. Иннокентий Чуралчытаабы олобун үчүгэйдик билэбин. Олободьаһа ыарахаттардааба. Кэргэнэ Анна улаханньык ыарытыыра. Иннокентий үрүн да, хара да үлэтигэр тьулуурба этэ. Сылан нэһиликкэр үлэли сылдьыбыт сүлдьыгэр үлэти-хамнаһа үчүгэйдик тахсыбата, сорох ардыгар мөбүллэ-этиллэ сылдьыбытаах эбит буоллабына, Алабарга оҥорбут, учууталдаабыт кэмигэр табыллыбыта уонна айар үлэтин сүрүн айымныларын оно суруйан талаана тобуллубута.

Кини биһикки хардары-малдьыттаһан, түгэн көлүөнэбин маанылаһан даҕаны сылдьыбыттаахпыт. Олус дини үөрбүтэ мин Мындаагайыга үлэли тахсыбыллар сана атыыласпыт "Москвитынан" көтүтэн киирэн хонор-өрөөн үгүһү кэпсэтэн тахсыбыта. Оту-бут ис хоһоонот: "Дэ, олохтоохтук үлэлиэххэ, өйө-түөххэ" — дини этэ. Алгыс курдук үлэһит-хамнаспыт

тахсылаах сыллары тосхойбута. Иннокентий сана дьин туттан санаата-оноото көтөҕүллэн сылдьара. Чыалпалар өйөбүллэрин, тапталларын ылбыта дьитхиппэ, арааһа, сыһарбатым буолуо. Элбэх хоһоонугар олохтоох мелодистар ырыа суруйан таргаллыттар, Иннокентий Наумович Саха театры эртистара кытары бодоруспут, "Биһирэм" дини театрынай критика биһирээбит пьесата театр репертуарыгар биһикти кирибит. Поэт, драматург уонна юморист быһыытынан Иннокентий Левин биллэн-көстөн испитэ.

Кини олобун тиҔэх сылларыттан тугу билиэтиэххэ сөбү? Аалларан ылдыра. Онтон кэпсик-ипсик сылдьыбата. Олобо-дьаһаба ыарахаттардааба да, ону олус сатабыллаахтык дьаһанан, дөбөр дьонунун, оскуолатын коллективын үлэһиттэриннэн бөрөөн-сараан оҥорбута. 50 сааһын туолбут үбүлүөйүн аһын-үөлүн бөһүөлөк дьонно-сэргэтэ кыттыһан түбүгүрэн тэрийбиттэрэ. Ол барыта суруйааччы кини үлэтин-хамнаһын кытары, кинини биһирээһиннэрин уонна бүтэйдик аһынныларын кытары ыкса сибээстээбэ.

Кэлин суруйааччы Иван Федосеевкэ биһирбит интервьюттан көрдөххө, кини Казахстанга Семипалатинскайга сулуспалаабыт, онно атомнай полигонга ытыллыбыт дэлбн тэптэрини эт харанынан көрбүт эбит. Ыларыта даҕаны, арааһа, ол охсуута буолуон сөп.

Иннокентий улаханньык малдьан баран, Медицинскэй киингэ киириэн иннинэ Сайсарытаагы дьыбэр оҥордохпуна, кэлэ сылдьыбыта. Оччолорго сылбай ууну эрз иһэр буолаахтаабыт этэ. Балык өрөбүтүтүн салбаан эрз амсайахтаабыта. Оно олус истинник кэпсэллэһипит. Операцияга киирээ охсуохха дини санаа киниэхэ олохсуйбутун өйүүр тосхолу тутуспутун. Балыһаба сыттагына хаста даҕаны сүөгэй-эгин илдьэ тиийэ сылдьыбытым. Сого-

ру кэминэн олус ыарахан операцияны бэрбитэ. Өйө-төйө, санаабар, олус өр буолан баран киирбэтэ. Күндүл ааһан испитэ. Балыһаттан тахсаат, тийэн кэлээхтээбитэ. Куолубунан чаанньык үрдүгэр түспүтүм. Чэй тардан остуолга ыһырыбытым. Иннокентийэм чааскыттан чэй иһэр кыабыттан ааспыт этэ. Биһанчы аһырыгына оҥортороохтообут буолан, ол тэрээһинмит кыаллыбатаба, чэйдээх чааскыбыт ол курдук иһиллэбэккэ туран сойбута... Ону көрөр олус ыарахана, аһыны уонна ыарыны утары аба-сата иккиэммити тэҥнээн кууста быһыылааба. Хайыахтыһып, уку-сагы собуу кэпсэттибит. Оно кини дойдутугар оҥор адыһий Дораба баран кэлээхтээгин сэлэргээбитэ... Баран кэлбитэ. Сирэйэ-хараба сырдаабыт, санаата көтөҕүллүбүт этэ. Аймах-билэ дьонно үчүгэйдик аңдаатар бэргэһэн уонна сылаас сэлэччиги тигэн биэрбиттэриттэн астынарын эппитэ.

Үбүтүн-аһынан тийим-мэтэ. Учуутал кини хамнаһа кырата, онуоха эбии эмпа-томп атыта үбү булары эрэйэрэ. Киниэхэ сайабыллыаһына суруйтаран ылаат, билигинэн эттэххэ, республика културада уонна дуоһуноһка министригэр А.С. Борисовка тийдир:

— Өйдүүбүн... Көмөлөһбүн... — дини, Андрей Саавин көрдөбүт суумабытын биһэр дьаһаһа суруйа оҥуста, уонна эбэн эттэ: — Ити үлүгэрдээх кыһалбаа ылларбыт киһиэхэ элбэҥи биэрээххэ баар этэ да, үп көстүбүтэ бэрт...

Кырдык, ити кэмнэ дьөрү хамнас да кэлбэккэ, кыпчыттары кинэ кытаанаба этэ. Иннокентий ити көмөһө олус дини үөрбүтэ. Чыалпаларыгар тахсан олус күүскэ үлэлээбитэ. Биһирдэ көрсөн 200-ккэ хоһоону издательствога киллэрбитин уонна оҥолорго анаан "Кылы Боотур" дини остуруйа-позманы суруйбутун, өссө да монолוגтарга үлэлиир баалаабын эппитэ. Бүтэр уһук ыга тутан иһэрин кини да, мин да

өйдүүрбүт. Санаатын көтөҕө сатыырым, поэт кини быһыытынан күөдүүмтүөтүнэн, дьобуһу даҕаны улаханньык, кэскиллээхтик ылынарынан абырымра.

Биер күн "Иннокентий Левин ыһырттар" дини буолла. Бэйэм союһум мас-сыныатын уматыгын булуна Чыалпараба тийдим. Кийим оронугар сытара. Санатыттан малпыт этэ. Характынан кэпсэллэһипит, өйдөспүтүм.

— Чэ, Кеша, хайа да түгүгү иһиттэриҥ эрз кэлиэһим, — дини илинбин түөһүгэр уурбутум. Онон харахтара махталлаахтык иһиһин ылбыттара... Ити биһиги тиҔэх көрсүһүүбүт түгүнэ этэ.

Нөһүө күнүгэр Иннокентий Левин өлбүтүн туһунан хара сурах иһилибитэ. Саха сирин Суруйааччыларын союһун бырабыллыаһына аатыттан Н.Е. Винокуров-Урсун уонна мин буоламыт Чыалпараба тахсыбылпыт. Кэбээни улууһугтан төрүттээх Иннокентий Наумович Левин угуоба Чуралчы Сыланын сиригэр-уотугар баар Бэрэ Эбэтин үрдүк сыырын халдыаһытыгар ууруллубута. Ити 1998 сыл кулун тутар 17 күнүгэр этэ.

Иннокентий Левин баара эбитэ буоллар, 60 сааһын томгонну туолбут буолуох этэ. Кини онугар оҥолорго уонна "Сааскы үөрүү", "Уулаах Тараас", "Айдаар үс түөл", "Баайык", "Хата... Биер уол... Күлүү... ha-hal" дини кинигэлэрэ дьонно-сэргэбэ өйдөтө-санаата олох оҥорлоор.

Сэмэн ТУМАТ.

Хаартыскаа: И.Н. Левин.

• Чуралчы умнуллубат талааннара
СЫРДЫК ЫРАНАН
СЫДЬААЙАН АЛСПЫТА

(Художник Л.М. НЕОФИТОВ
төрөөбүтэ 70 сылыгар)

Биер дойдулаахпыт, график-художник Л.М. Неофитов 1931 с. Болугур нэһилиэгэр Мындаагайыга күн сирин көрбүтэ. Оҥо эрдэһиттэн кэрэ, сиздэрэй айылҕалаах Аммаһын иһэн хоһолорун, сүүрүктээх дьүүрүскэн үрэхтэрин, ача күөх алаастарын хатыламат ураты көстүүлэрин сүрбэр-быарыгар иһиһинэн улааппыта. Оччотооҕу колхозтаах дьон олохторун сизрин, тутта-халта сылдьыларын, тылларын-өстөрүн өйүүр-санаатыгар көтөрбүтэ. Бу кэлин айар үлэтигэр сабыдыаллаабыта көстөр.

Лаврентий Неофитов саха ойуулуур-дүүһүннүүр искусствотун 1960-нүс сыллардаагы көлүөнэ бэрээстэбинэлэ. Урууһа дьобурудаах уол Дьоккуускайдаагы художественнай училище аанын аһан манна үөрэнэр дьоллооммута. Саха бары кэриэтэ уран ойууһуттара уһуйуллан, иһитлэн тахсан кизин аартыктарын аспыт кыһаларыгар Лаврентий Михайлович уруһуй дикти кистэлэннэрдээх ситимнэригэр үөрэммитэ. Училищегэ 1956 с. ситиһилээхтик бүтэрибитэ.

Айар үлэбэ, билингэ, сайдыыга тардыһылаах эдэр кини бэрт сотору кэминэн дойду тэбэр сүрбэр, улуу Москва куоракка Суриков аатынан государственнай художественнай институт графическай факультетыгар киирэр. Кизиник биллэр художник, профессор Е.Кибрик мастарыскайыгар үөрэнэр. Бу сылларга практикатыгар Уралга, Илин Сибиригэ, нуучча кырдыбас куораттарыгар сылдьыбыта.

Лаврентий Михайлович үөрэнэр кэмигэр уруһуй бары ньымаларын, көрүннэрин тэҥнэ тутан дьарыктамыта. Иннокентий айар үлэтигэр элбэх торумнары, былааннары муһунуммута. Институту бүтэрэр дипломнай үлэтигэр саха ыһаанын тематыгар ылсар санаатын толору ситиспитэ. Ол курдук, кини "Ыһаах - саха национальнай бырааһынньыга" линогравюра сериятынан

1962 с. сипит-холпут таһымна институту бүтэрбитэ. Нөһүө сылыгар эдэр, инникигэ элбэҥи эрэннэрэр Лаврентий Неофитов ССРС Художниктарын союһугар чилиэтинэн ылыллыбыта.

Художник 1963 с. Саха сирин уонна Красноярскай кыраай устун айар командировкага сыһааннаабыта. Ити түмүгэр "Өлүөнэ өрүс" дини линогравюра сериятын айбыта. Айылбаттан талааннаах кини олобо 1964 с. баара-суоҕа 33 сааһыгар быстыбыта. Кылгас кэмнэ үлэлээн, айан аастар, кини аата саха ойуулуур-дүүһүннүүр искусствотыгар бэйэтин мизстэтин биһиктик, дьобуһунаахтык булбута. Бу - төрөөбүт норуотугар хааларбыт үлэлэргэ умнуллубат уурумньута, сырдык кэриһэ.

Төрөөбүт сиргэ, Олоххо таптал, Оо, тугунан кэмнэниэ баарай?

Дьылда Хаан чымаан, Кэмчтик быспыт ыһааһар Бас бариммэт — Кинистэ кэпсир

кистэлэнэ.

Кэм-кэрдий Тумарыгар бүрүлүбэккэ, Сыл-хонук Сабыдыалыгар Сабырайгарбакка, Сагалыы арыллар, Санаарбат хартыына, Онон ойууламмыт Олох чэлигэр иһиһигэ, Өтөр-өтөр көрдөбүм ахсын Тыллан, тырынаан кэлэр Улахан талаан Умсуугар алыбын Уостан биэрбэт уратыта.

Л.М. Неофитов графика жанрыгар, чуолан бу салаа бастаан сайдытыгар, тырах уусубут, сырдык ыран сыдыаһан, айан, үлэлээн ааспыт художниктык буолар.

Төрөнтэй КАРДАШЕВСКАЯ, РФ Журналисттарын союһун чилиэнэ, республикатаагы журналистскай бириэмийэ лауреата, "Маарыкчаан" телестудия "Сонуннарда" редактора.

ЭППИЭТИНЭСТЭЭХТИК, ИНЭН-ТОҢОН СЫҢАНААХАХА

2001 жыл ахсынныңа Государственной Думанан пенсия туһунан сана сокуоннар ылыллылар. Барыта 3 сокуон ылыллан 2002 жыл тохсуннуу ый бастакы күнүттэн пенсияны анааһын итилергэ олобуран оноһуллар.

Пенсияга тахсааччы пенсиятын аабы тэрилтэ, бааһынай хаһаайыстыбата, предприниматель хас биридин үлэһитигэр түһэрбит тус бэйэ (индивидуальной) сибидизиньэлэригэр олобуран оноһуллар. Улуустаабы Пенсионной фонд управлениетан 1988 сыллаахтан сабалаан тус бэйэ сибидизиньэлэрэ хомуллаллар. Пенсионная реформа олоххо кириэринэн сибээстээн управление улуус бары бөһүөлэктэрин, учаастактарын кэрийэн бу реформа туһунан нэһилиэнньэни билгиллээрдэ.

2000 сыллаах тус бэйэ сибидизиньэлэрин түһэрингэ болдьобун иһинэн эппиэтээхтик сыһыаннаһан отчуоттарын түһэрбит тэрилтэлэр ахсааннарыгар кириэлэр: Чурапчытаабы С. А. Новгородов аатынан орто оскуола (директор Коркин В. Н., кылаабынай бухгалтер Ефремов А. М.), Кытаанах нэһилиэгин дьаһалтата (баһылык Игнатьев И. П., кылаабынай бухгалтер Терютина А. М.), улуустаабы ЖКХ управлениета (начальник Новгородов В. И., кылаабынай бухгалтер Макарова А. П.).

2000 сыллаах тус бэйэ сибидизиньэлэрин түһэрин болдьобо муус устар 1 күнүгэр дин этэ, ону кэмигэр түһэрбэтэх тэрилтэлэр элбэхтэринэн сибээстээн республика үрдүнэн иккитэ уһатыллан бээрдэ (ыам ыйын 1 күнүгэр уонна балаһан ыйын 1 күнүгэр диири). Ол да үрдүнэн биһиги улууспутугар кэмигэр түһэрбэтэх тэрилтэлэр бааллар: улуустаабы балыһа (кылаабынай врач Алексеев Г. Н., кылаабынай бухгалтер Петрова А. Н.), Одьулуун нэһилиэгин дьаһалтата (баһылык Старостин А. П., кылаабынай бухгалтер Габышева Н. П.).

Биһиги улууспутугар бааһынай хаһаайыстыбалара уонна предпринимателлэр элбэхтэр. Кинилэр сыһын ахсын бэйэлэрин уонна наймылаһан үлэлэтэр үлэһиттэригэр тус бэйэлэрин сибидизиньэлэрин түһэрэллэр. Итинэн үчүгэйдик сыһыаннаһааччыларынан буолаллар: "Кытайбан" 3/х-салайааччы Васильева З. Д., Тураннаах 6/х-салайааччы Софронов П. П., предпринимателлэр Санжеева Е. Г., Захаров Р. Р.

Мань таһынан үгүс бааһынай хаһаайыстыбалара уонна предпринимателлэр тус бэйэ сибидизиньэлэрин түһэриклэрэ быстар мөлөөх туруктаах. Элбэхтэн аһыах холбоһуу аһаллаах: "Нал" 6/х-салайааччы Саввин В. В. — 1988 сыллаах иһин төлүү илик, ол кэһини түһэрбит отчуотта суох, "Олохоос" 6/х-салайааччы Миосников В. В. — 1999 сыллаах иһин төлүү илик, "Тойтоон" 6/х-салайааччы Макарова И. Г. — 1988 сыллаах иһин төлүү илик, "Оскар" 6/х-салайааччы Кривошапкин Н. Н. — 1977 сыллаах иһин төлүү илик. Бааһынай хаһаайыстыбалар отчуоттаан баран пенсионнай уосуостарын барытын төлөөн, хас биридин үлэһиттэригэр тус бэйэ сибидизиньэлэрин түһэрбит эрэ буоллактарына, пенсияга тахсалларыгар стажтара аабылларын өссө төгүл өйдөтөбүт.

Түспүт отчуоттарга олобуран управление тэрилтэлэринэн төһө сөптөөх отчуоту түһэрбиттэрин бэрэбиэркэлээһини ыттар. Быйылгы бэрэбиэркэ түмүгүнэн кэккэ итэбэстэр бааллара көһүннэ. Ол курдук, үлэһиттэргэ тэрилтэнэн хамнас аахпыт дааннайдарга управление түспүт тус бэйэ сибидизиньэлэриттэн уратылаахтара көстөр. Холбоһуу, бэрэбиэркэ барыт тэрилтэлэриттэн ылан көрдөххө: Хайахсыт нэһилиэгин дьаһалтатыгар (баһылык Филиппов И. И., кылаабынай бухгалтер Оленова Л. А.) 2001-2002 сылларга пенсияга тахсар үлэһиттэрин хамнастарын көрүүгэ 6 үлэһит бэрэбиэркэлээһини түмүгэр тэрилтэлэргэ үлэ киинискэлэрин толоруу ситэтэ суоба көһүннэ. Ол курдук, үлэһиттэр билигин дуоһунастарга үлэ киинискэлэригэр толоруллубакка урукку дуоһунастарынан сылдьар эбэтэр БТКС-ка (Единый тарифно-квалификационный справочник) сөп түбэспэт дуоһунас суруллар. Холбоһуу, "машинист котельной" дин онугар "кочегар", "электросварщик" онугар "сварщик" дин. Араспааньалара уларыттылар үлэ киинискэлэригэр уларыты олобуруута (основание) суохтар. Үгүс тэрилтэлэргэ үлэһиттэргэ үлэ киинискэлэ ханна да баара биллибэт. Холбоһуу, Одьулууннаабы оскуола-лицейгэ (директор Адамов Г. И.).

Үлэ киинискэлэргэ сөптөөхтүк уонна бары үлэһиттэригэр "Кытайлык", "Мичил" детсадтарга, Хадаар орто оскуолатыгар, Мугудай детсадтарга толоруллубуттар.

Оскуола, балыһа үлэһиттэриттэн идэлэринэн пенсияга элбэх киһи тахсарынан уонна онуоха дуоһунастарга улахан оруолааһынан, үлэ киинискэлэргэ сөптөөхтүк толоруллубалара ирдэнэр. Эмнэ бу тэрилтэлэргэ үлэһит үксэ дьахтар буоларын быһытынан, араспааньа уларытыта элбэх, онно уларыты кэмигэр оноһуллубакка, тус сибидизиньэлэри толорууга үгүс бутуур тахсар.

2002 сылга 2001 сыллаах тус бэйэ сибидизиньэлэрин хомуура сабаланаар. Онон сибээстээн тэрилтэлэр салайааччылары үөһэ этиллибит итэбэстэри учуоттууллара, хас биридин үлэһит пенсияга тахсытыгар стаһа, хамнаһа сөпкө толоруллуутугар эппиэтинэни сүгэллэрин унуттатара наада.

Улуустаабы
Пенсионной фонд
управлениета.

Сотурутаабыта биһиги улууспутугар Аба дойдуга байыаннай историятыгар уонна ветераннар дьаһалларыгар республикатаабы тэрийэр комитет эппиэттээх секретара П.И.Уаров кэлэ сырытта. Киин Хабаровский куоракка Дальнай Восток федеральной уокуругун боломсуочулаах бэрэстэбинтэлэ К.Б.Пуликовская ыһырытынан федеральной уокурук ветеранарын тэрилтэтин, бэрээдэги арагаччылар органнарын, байыаннай тэрилтэлэр ветеранарын салайааччылары кыттылаах улахан муньааха сылдьан кэлбитин кэпсэттэ.

Бу муньаабы аһарыгар К.Б.Пуликовская Россияга В.В.Путин Президент буолбуттан дойдуга экономикай, социальная олоһор, политическай тутулун, оборонатын бөөрөгүтүгэ уларытылар тахсытытарын бэлэтээбит. Ветераннар тэрилтэлэрин бөөрөгүтүгэ кэккэ дьаһаллар ыттыллыбыттарын, сэрин, үлэ уонна Сибидизиньэлэх Күүстэр ветеранарын тэрилтэлэрэ

ЭРЭЛ КЫЫМЫН ҮӨСКЭТЭР

Холбослуттарын ыйбыт. Холбоһуктаах тэрилтэ сүрүн боломсотун ыччаты патриотическай итингэ туһаайахтаах дин кинэйэн бэлэтээбит. Урукку өттүгэр патриотическай итинни туһунан хоһохтоохтук актыллара тохтотуллуохтаах диибит. Россия сирин 40 бырыһыан ылар уокурукка баара-эрэ 7 мөл. киһи олоһор, онно 1 мөл. ветеран баар эбит. Оттон Саха сиригэр 94 тыһыынча ветеран баар.

Уопастыба баарын туһаары ветеран баар буолуо. Онон кинилэргэ кыһамны үйэ-саас туһаары ууруллуохтаах. Кырдыаастарыгар кыһаммат уопастыба кэскилэ суох. "Государство бэйэтин кырдыаастарыгар кыһаллаахтаах. 19 киһилээх координационай сибидизиньэ бэйэни салайыам", — дини эппит тойон Пуликовская. "Тугу оноргооһа сөбү? Этинтэ киллэрин", — дини соруудахтаан ыталаабыт. Онон сибээстээн, Чурапчы

сэлэнньэтин кырдыаастара бэйэлэрин кыһаллаарын, туох долгутарын туһунан санааларын эгитилэр. Ол курдук, киин телевидение рекламалара, кинилэрэ ыччаты итингэ көмөлөспөтүн, өйүн-санаатын булкупары, кыһыллыбыһыны, алкоголизмы, сексуальной культурата суох буолууну пропагандалыырын бэлэтииллэр.

Хоту көһөрүлүү 60 сыла туолуутугар аналаах дьаһалларга тохтоотулар. Кырдыаастар көмүскэллээх буолууларыгар, пенсия кээмэй кыратыгар, көрүлэр чэпчэтиилэр намыһахтарыгар, о. д. а. бопуруостарга тыл эттилэр. Тойон Пуликовская муньаага тылтан дьаһалабы кубулуйдар ханьык дини тарбастылар.

Р. Р. АБРАМОВ,
тыыл, үлэ ветерана,
хоту көһөрүлүү
кыттылаабы.

ЭРЭЛ КЫЫМЫН ҮӨСКЭТЭР

Ытыктыыр, таптыыр күн-күбэй ийэбитин, эбэбитин, хос эбэбитин, тыыл, үлэ ветераны ПЛАТОНОВА Варвара Харлампьевна 75 сааскын туолбуккунан сүгүрүүн туран эбэрдэлиибит!

Үтүө санаан, эйбэс маймын, түлүүрүм, дүүкүөрдээх үлэ, биһиэхэ ыараабаат тапталым, кыһамныһын иһин барба махтал буоллун.

Кытаанах доруобуйаны, күн сиригэр баар бары үтүөнү баһарабыт. Өссө да өр сылларга эйбэс мичээрин биһигини үөрдэ сырыттылар.

Миндабаайыттан кыһын Надежда, Дьокуускайтан кыһын Лилия, Андросовтар, Артем, Бүлүүттэн кыһын Наталья, Үөһэ Бүлүүттэн сизинэрин, хос сизинэрин, Кытаанахтан сизинэрин Владимирова, Чакиртан сизини Алина, бары Кожуровтар, Сазоновтар.

Убаастыыр-ытыктыыр бири дойдуга олохтообутун, "Сага олох" хаһыат редакторун ПОПОВ Гаврил Гаврильевич Сага Республикатын культуратын туйгуна үрдүк ааты ылбыккынан уонна кэлэн иһэр бэчээт күнүнэн истинник эбэрдэлиибит!

Эйбэс кытаанах доруобуйаны, дьолу-соргуну, айымнылаах үлэбэр ситиһиһэри, дьиз кэргэннэр үгүс үөрүүнү-көтүүнү, кэрэни-сырдыгы баһарабыт.

Анна орто оскуолатын коллектива.

Күндү күтүөлүтүм, Диринг бөһүөлэтин олохтообутун ИВАНОВ Василий Романович 55 сааскын туолбут дьолун-маанын үбүлүүгүнэн итинник эбэрдэлиибит!

Бары үтүбүгэр, кыһамныгар махтанан туран, тус бэйэбэр, дьиз кэргэннэргэр изегин доруобуйаны, дьолу-соргуну баһарабыт. Бар дьон махтала, истин сыһыана эйгин өрүү арыаллаатын.

Дьокуускайтан Коркиннар, Чурапчытан Коркиннар, Кытаанахтан Барашковтар, Коркиннар, Яковлевтар.

Күнүдү абабытын, Мындабаайы бөһүөлэтин олохтообутун ЯДРИХИНСКАЯ Михаил Григорьевич 55 сааскын туолбут кэрэ-бэлэ күнүнэн ис сүрэхтэн эбэрдэлиибит!

Эйбэс сага алмааһыны кытаанах доруобуйаны, уһун дьоллоох олоһу баһарабыт.

Эдэр эрдэхситтэн аһаммыт үлэбэр өрүү үтүө суобастаахтык, үрдүк таһаарылаахтык, чизиньэйдик уонна эппиэтинэстээхтик үлэлээн дьонун-сэргэн махталын ылбыккынан кизн туттабыт. Итиниктин даһаны биһиэхэ халыт таһа, суон дурда буола сырыт.

Кэргэни, оҕолорун.

Эйбэс маймылаах, кыһылылаах үлэһит, чугас ыалбыт ЯДРИХИНСКАЯ Михаил Григорьевич 55 сааскынан ис сүрэхтэн эбэрдэлиибит!

Эрэллээх киһиби, доруобай буол. Күндү доһордунун Машалыһын үөрэ-көтө, үлэли-хамсы, доһоттордун үөрдэ уһун сылларга дьоллоохтук-соргулаахтык олоһун.

Ыалларгыт Керемасовтар.

Тапталлаах кэрэммин, күн-күбэй ийэбитин, эйбэс эбэбитин, Чурапчы сэлэнньэтин олохтообутун Жанна Иннокентьевна ВАСИЛЬЕВНА 55 сааскын туолар кэрэ-бэлэ күнүнэн итинник эбэрдэлиибит!

Барыбытыгар сылаас тапталым, ахсаабат кыһамныһын иһин ис сүрэхтэн махтанабыт уонна сүгүрүүбүт. Үтүө санаалаах күндү киһибиһигэр кырдьары билгилээх, дьонго-дьаһахха ыларбаанка, үйэ-бүлгү, дьол-соргу эңэрдэһэн, оҕолорун, сизинэрин эргийэр киһинэрэ, түлүбүт туттаастара буолан өрүү үөрэ-көтө, доруобай сырыт дини алгыс-пытын тиздэбит.

Кэргэни Егор Егорович, оҕолорун, сизинэрин Васильевтар, Кириллиннар, Федоровтар.

Убаастабыллаах Софья Ивановна ДОГДОНОВА!

Эйгин, биригэ үлэһит, коллегабытын, РФ потребкооперациятын туйгууну, 50 сааскын туолар үбүлүүдээх күнүнэн итинник эбэрдэлиибит!

Күндү дьүөгүбүт, аба таһаарыһыт, эн 30-ча сыл устата эргин систематыгар эгилэ суох, үтүө суобастаахтык үлэлэһин дьон-сэргэ махталын, ытыктыбын ылбыккынан кизн туттабыт, астынабыт. Үлэбэр ситиһини, тус бэйэбэр, дьиз кэргэннэргэ дьолу-соргуну баһарабыт.

Болтонотоогу маһаһын коллектива.

ПРОТОДЬЯКОНОВ Николай Иннокентьевич

түмсүү" дин программа-ны суруян республика-таабы конкурска кыттыбы-та, программа "Саха Рес-публикатын оболоро" ди-эн Президент фондатыгар I мизэтин ылан 50 мөл. солк. бириэмийэнэ бэли-этэммитэ. 1996 с. "Кустук" түмсүүгэ үс лаабыр ("Араскы", "Эйгэ", "Ам-ма") тэриллэн үлээбүт-тэрэ. Ити сыл сайыныгар олорго араас сирдэртэн кэлэн 236 оҕо сынньам-мыттара, үөрэммиттэрэ. Бу үлэ сайдан, Мын-дааайыга республика-таабы статустаах "Кустук" дин ааттаах оҕо экологи-ческой-сынньанар киинэ тэриллибитэ. Директоры-нан Николай Иннокенть-евич аанаммыта.

Кини 1997 с. "Айылба харыстабыла: экологичес-кай үөрэхтээһин уонна иити" дин темага науч-най-практической конфе-ренцияны тэрийэн ыыппы-та. Конференцияга "Мын-дааайы - биһиги киэн тут-туубут" дин экологичес-кай үөрэхтээһингэ уонна иитингэ аналлаах про-грамматта биһирэнэн, Бо-лугур кэлиэтигэр бу үлэ-э сана хайыска киллэрил-лэн, "Эйгэ" культурнай-экологической киин тэри-линнэ.

Н.И.Протодьяконов — республика ыччатын фести-валларын, уус-уран са-модеятельность араас таһымнаах көрүүлэрин эл-бэх, төгүллээх лауреатта-ра, дипломаннара. Уус-уран самодеятельноһу сайыннарыыга үтүөлэрин иһин РСФСР Верховная Советын Президиумун, республика Культуратын министерствотын, ССКП обкомун, райкомун, ЫБСЛКС обкомун, райсо-вет исполкомун, культу-рага отделын, кэлин улуус дьаһалтатын Бочуотунай грамоталарынан, араас көрүүлэр Дипломнарынан наһарадалаабыта. Мах-тал суруктарынан бэлиэ-тэммитэ.

Учуутал, үлэ, сцена ветерана, ССРС культу-рын уонна СР үөрэтири-тин туйгуннара Н.И.Про-тодьяконов олоҕо саамай актыыбынай айымньылаах үлэ үөһүгэр ааста, көбүл-эччи, тэрийээччи быһытынан үрдүктүк сы-аналаммыта. Кини туһунан үтүө, сырдык өйдөбүл ум-нуллуу суоба.

Анна орто оскуолатын коллектива.

Протодьяконов Н.И. 1937 с. сэттин 20 күнүгэр Хадаар нэһилиэ-гэр Уорбаа төрөөбүтэ. Төрөппүттэрэ колхозтаах-гар этилэр.

Чурапчытаабы, онтон Дьокуускайдаагы педучи-щеларга үөрэнэн 1958 с. бүтэрэн, Анаабыр оройуонугар түөрт сыл учууталлаабыта. Онтон дойдутугар кэлэн Алабар-даагы сельской кулуупка сэбиэдиссэйдир.

1963 — 1967 сс. баста-ан Эрилик Эристин, он-гон Ленин ааттарынан колхозтарга комсомольс-кай тэрилтэ секретарынан үлэлиир.

1967 — 1972 сс. Одь-улуун, 1972 — 1979 сс. Ча-кыр абыс кылаастаах ос-куолаларыгар учууталлы-ыр.

1979 сылтан культура үлэтигэр көһөр. Амма оройуонундаагы Культура дьэтигэр методистыыр, онтон оройуон агиткульт-буригээдэтигэр старшай методистынан үлэлиир.

1981 — 1984 сс. — Одь-улууннаагы профтехучи-щце уус-уран салайаач-чыта. 1984 — 1995 сс. — Болугурдаагы Культура дьэитин директора.

Николай Иннокенть-евич 1995 сылтан экологи-ческой программаны олоххо киллэрингэ үлэлэ-эбитэ. Кини көбүлээһини-нэн "Мындааайы кытыла" дин экология, айылба ха-рыстабылын, история про-грамматын улуустаагы үөрэх управлениета, СР Үөрэтин министрствота билгэртэннэр Амма орто оскуолата эксперимен-альной программанан үлэлиир. Бу программа сүһүмүкүн оскуолага үөрэхтээһин, иити про-грамматта киллэрилиннэ. "Амма" эко-кулууп үлэли-ир. 1995 — 1996 сс. оболор сайыныгы сынньалаанна-зын тэрийиңгэ "Кустук" экологической лаабыр үлэлээтэ. 1995 сылга Ч.И.Протодьяконов "Кус-тук" экологической

УБААСТАБЫЛЛАХ УЛУУСПУТ ОЛОХТОХТОРО!

Улуустаагы предпринимателлэри өйүүр фонда, дьахтар предпринимателлэр ассоциациялара, предпринимателлэр сэбиэттэрэ улуус бары олохтоохторун гимназия киинэммит библиотекатыгар тахсыбыт издээннэ көмөлөһөргө ынырабыт.

Улуус предпринимателлэрин Сүбэтэ уопсай мунуһааһын биридии күннээх хамнаһынан көмөлөһөргө сүбэлэстибит.

Манньык улахан алдьархайга туора турбакка, бары биир санаанан көмөлөһүөххэни!

ЗАРЯДНЫЙ МЕЖУЧСЛОВИЧ СПОРТИВНО-ТЕХНИЧЕСКИЙ КЛУБ ОСТО РС (Я)

ПРОИЗВОДИТ НАБОРЫ НА КУРСЫ
ВОДИТЕЛЕЙ КАТЕГОРИИ
"В", с "В" на "С", "Д", "Е".

Стоимости обучения:
кат. "В" 1876 р.,
кат. с "В" на "С" 1718 р.,
кат. "Д" 2169 р.,
кат. "Е" 1481 р.

Приглашаем к сотрудничеству представителя с улусом.

Обращаться по адресам:
678070, Мегино-Кангаласский улус, с. Майя, ул. Подгорная, 5/2. Тел. (243) 41-751.
с. Чурапча, ул. Октябрьская, 5. Тел. 41-129.

БИЛЭРИИЛЭР

Чурапчытаагы ис дьаала отдела орто анал уонна үрдүк үөрэхтээх, армияга сулууспалаабыт, доруобуйа өттүнэн эппиэттиир, 35-гэр дьэри саастаах дьону офицерскай уонна рядовой саастаах дьуһунастарыгар үлэ-э ынырар.

Үлэтин баалаахтар 41-776, 41-160 телефоннарга билсэххитин сөп.

Эрдэ иһитинэриллибитин курдук, "Чурапчы" ТХПК маһаһын аһан үлэлэтэр. Маһаһынтан кэлиэһиннэрэ, ол иһигэр үүт туттарбыттарга, бордүүхтэ араас көрүгүрэрэ (рынок сыанатынан чэпчэки) атылланаллар. Холосбур: 1 кг окорокка — 54 солк., тон сельдь — 30 солк., маһароһнай оһоһуоктар — 18 солк., луук — 17 солк., сымыыт (10 уст.) — 30 солк., мас арыыта — 40 солк., комбикорм (куула) — 300 солк. уо.д.а. Атыыга танас-сал (дубленкалар, тирии жилеттэр, оҕо аҕаһын танала...) арааһа эмис баар.

Маһаһын адырыһа: Чурапчы сэл., "Чурапчы" ТХПК урукку хонтуората.

Үлэтин кэмэ: 10 чаастан 18 чааска дьэри, эбиэтэ 13 - 14 чч.

Атылаһабыт: вакуумнай носуоһу уонна водовоз шлангатын (диаметра 75 мм).

Кооператив полуфабрикатын сыаһар рабочайдарга наадыһабыт. Үлэ бириэмэтигэр хонтуорага кэлэн кэпсэтин.

"Чурапчы" ТХПК администрацията.

БИНИГИ ӨНӨБҮТҮНЭН ТУҢАНЫ!

Күн аайы Чурапчы-Дьокуускай-Чурапчы маршрутан дьону таһабыт. Хатылытан, Телөйтөн, Мугудайтан дьону ылабыт. Таһааска сакаас ылабыт. Телефоннарбыт: 42-553, 41-901, 41-393, 41-814.

Күн аайы Чурапчы — Дьокуускай — Чурапчы маршрутан дьону таһабын. Тел. 41-774.

Бу таксига школьной форманы хаалларбыт дьон кэлэн ыларгытыгар.

• Доруобуйага туһалаах

СЫТАН ЭРЭН ОҕОҕУЛЛАР ЗАРЯДКА

Маны уһуктаат да 5 мүнүүттэтэн ордуга суох кэмгэ тутта оһоһулар. Бу кэнниттан санаа көтөһүллэр, үлэлиир дьобур эбиллэр, киһи туруга туспар.

- Улууһабы ол-бу диэки эргичиннэтэн мускуйуу.
- Илин тарбахтарын сүтүрүктүү түмэ тутуу, ыһыктан сарас гыныы.
- Илин олбу-солбу уонна тэнгэ өрүтэ уунаһыныы.
- Тизэр уонна умса түһэн сытан эрэн тыһылланнаһын.
- Тебөнү ол-бу диэки диэки эргичиннэтэн хамсатыы.
- Олорон эрэн илин, кэлин, уна, ханас диэки түһэн хамсаным.

Мындааайытаагы республиканскай "Кустук" оҕо экологической-сынньанар киинин директора

ПРОТОДЬЯКОНОВ

Николай Иннокентьевич

ыарахан ыарыытан өлбүтүнэн бары аймахтарыгар дириг кутурбаммытын тиздэббит.

Болугурдаагы партийнай уонна пионерскай тэрилтэлэр.

Педагогическай үлэ ветерана, хоту көһөрүллүү кыттылааба, Сылан орто оскуолатын Г.П. Башарин аатынан музейнэн сэбиэдиссэиэ

ДАВЫДОВ Дмитрий Гаврильевич

налдьан өлбүтүнэн дириг кутурбаннарын тиздэллэр:

- Кэргэнигэр Татьяна Петровнага, оболоругар, сиэннэригэр, чугас аймахтарыгар улуустаагы үөрэх управлениета, үөрэх үлэһиттэрин профсоюзун комитетта.
- Кыһыгар, Нам улуунун Хамааттатыгар олорор Елена Дмитриевнага Хатылы орто оскуолатын 1999 сыллаахха үөрэнэн бүтэрбит табаарыстара.

Улуустаагы тыа хаһаайыстыбатын управлениетын хаачыстыбага государственной инспектора

КИРИЛЛИН

Максим Николаевич

уһун ыарахан ыарыытан өлбүтүнэн дириг кутурбаннарын тиздэллэр:

- Кириллин Максим Николаевич өлбүтүнэн тапталлаах кэргэнигэр Мария Дмитриевнага, оболоругар, сиэннэригэр, аймахтарыгар Маарыкчааннаабы потребобщество сэбиэтэ, бырабыланыһыта.
- Күндү табаарыстара, добордору, улууспутугар тыа хаһаайыстыбатыгар ор кэмгэ кылаабынай зоотехнигынан үтүө суобастаахтык үлээбүт Кириллин Максим Николаевич 53 сааһыгар олохтон туораабытынан кэргэнигэр, оболоругар, күтүөттэригэр, сиэннэригэр, бары аймахтарыгар Иванов А.Н., Иванов В.Н., Макаров В.Я., Окочешников Н.Е.
- Кыһыгар Кириллина Миролубовы Максимовнага Чурапчы орто оскуолатыгар биригэ үөрэммит дьүүгэлэрэ, табаарыстара.

Күндү ийэбит, эбэбит, хос эбэбит, тыыл, үлэ ветерана, хоту көһөрүллүү кыттылааба, Хайахсыт нэһилигин олохтооҕо

КСЕНОФОНТОВА Дария Петровна

88-с сааһыгар өлбүтүн, диригник курутууан туран, бары аймахтарыгар, үлээннээхтэригэр, билэр дьонугар иһитиннэрэбит.

Кыргытара, күтүөттэрэ, сиэннэрэ, хос сиэннэрэ.

Кутурбаннарын тиздэллэр:

- Нэһилик олохтооҕо, тыыл, үлэ ветерана, хоту көһөрүллүү кыттылааба Ксенофонткова Дария Петровна өлбүтүнэн кыргыттарыгар, күтүөттэригэр, сиэннэригэр, хос сиэннэригэр Хаһахсыт нэһилигин дьаһалтата.
- Күндү эдьиниэдрэ, эбэлэрэ Ксенофонткова Дария Петровна өлбүтүнэн кыргыттарыгар, күтүөттэригэр, сиэннэригэр, хос сиэннэригэр Саввиннар, Посельскайдар, Саввиннар.
- Кыһыгар Дария Николаевна, күтүөтүгэр Николай Афанасьевич Захаровтарга, кинилэр оболоругар, сиэннэ-ригэр Хоптоҕо уһуһаанын коллектива.

Күндү кэргэним, аҕабыт, Бахсыттан төрүттээх Алабар нэһилигин олохтооҕо, колхознай тутуу, эргичэн ветерана, хоту көһөрүллүү кыттылааба

ПЕСТРЯКОВ

Михаил Данилович

тохсунуу 7 күнүгэр эмискэ ыалдьан өлбүтүн, диригник курутууан туран, аймахтарыгар, үлээннээхтэригэр, билэр дьонугар иһитиннэрэбит.

Кэргэнэ, оболоро

Кутурбаннарын тиздэллэр:

- Биир дойдулаахтара, колхознай тутуу, эргичэн ветерана, хоту көһөрүллүү кыттылааба Пестряков Михаил Данилович өлбүтүнэн кэргэнигэр, оболоругар, аймахтарыгар Бахсы нэһилигин дьаһалтата.
- Чугас аймаҕа Пестряков Михаил Данилович өлбүтүнэн РФ Пенсионнай фондатын Саха Республика-тынаабы отделениетын управляющайын эбэһиннэтин то-лороочу Барашков Петр Даниловичка улуустаагы Пен-сионнай фонд управлениета.
- Партия, үлэ потребкооперация ветерана Пестряков Михаил Данилович өлбүтүнэн кэргэнигэр Решетникова Анастасия Михайловнага, оболоругар, сиэннэригэр, ба-ры аймахтарыгар Компартия Чурапчытаагы райкома.
- Ытыктыыр бырааттара, убайдар Пестряков Миха-ил Данилович өлбүтүнэн кэргэнигэр кийинтэригэр, санастарыгар Анастасия Николаевнага, оболоругар, си-эннэригэр Уус-Алдантан, Дьокуускайтан эдьиниэ А.Д. Пестрякова, бырааттара, балыстара А.Д. Федотова, Пес-тряковтар, Егоровтар, Борисовтар, Кычкинар.
- Күндү таайдар Пестряков Михаил Данилович өлбүтүнэн кэргэнигэр санастарыгар Настааба, оболору-гар Чурапчытан Даниловтар.

Редактор ПОНОВИД.
АДЫРЫСЫПЫТ: 678070, Чурапчы сэл.
Карл Маркс уул. 26 "а".
ТЕЛЕФОННАРЫБЫТ:
редактор — 41-332, отделлар — 41-265.
E-mail: sananob@churapchik.ru

Хаһыаты тэрийээччилэр: Саха Республикатын Правительства,
Улуус дьаһалтата, Редакция. Хаһыат сахалыы тыһынан
онтуорунуһука, чэппиэргэ, субютага тахсар.
Хаһыат нидекек: 54907

"Сага олох" редакциянай-издательскай холбоһук.
Оффетнай бөһөт. Сааһаһын № 2-3. Тираж 2179.
09.01.2002 с. бэчээткэ барытына.

Автор суругар этиллэр санаа редакция
позициятыгар мэлдьи сөп түбөһөр
буолбатах. Сурукка ыһыллар чакчалар
кырдыктаахтарыгар эппиэтинэһи
автор тус бэйэте сүгэр.